TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 7, Sayı: 25, Haziran 2020, s. 155-169

Arş. Gör. Murat YILMAZ

Adıyaman Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu, mrtyilmaz@adiyaman.edu.tr

Prof. Dr. Atilla PULUR

Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, pulur@gazi.edu.tr

Doç. Dr. Mustafa KOÇ

Adıyaman Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu,
mkoc@adiyaman.edu.tr

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE DUYGUSAL ZEKÂ VE BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Özet

Bu araştırmada, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin Duygusal Zekâ Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2019-2020 eğitim-öğretim yılında farklı üniversitelerde öğrenim gören tesadüfi olarak seçilmiş gönüllü 266'sı erkek, 234'ü kadın olmak üzere toplamda 500 Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplamak için Adiloğulları ve Görgülü (2015) geliştirdiği Sporda Duygusal Zekâ Envanteri ve Türkçe'ye Turan ve Tufan (1987) tarafından çevrilen Coopersmith benlik saygısı ölçeği kullanılmıştır. Yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda veriler normal dağılım gösterdiği için t-testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farkı belirleyebilmek için ise Post-Hoc Tests'inden yararlanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırmamızın sonucunda; yaşa göre Bakıldığında fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($t=2,370$; $p<0,05$). 18-21 yaş arası öğrencilerinin Benlik Saygısı ortalamaları (53,39), 22-25 yaş arası öğrencilerin ortalamasından (49,63) yüksek olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre benlik saygısı ve duygusal zekâ sonuçlarında kadınlar ile erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Baba Eğitim durumu değişkenine göre benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Benlik saygısı

puanlarında babalarının eğitim düzeyi ilköğretim olanların, lisans ve lise olanların puanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Benlik Saygısı(BS) ve Duygusal Zekâ (DZ) puanlarında Spor dalı değişkeni ve Gelir durumu değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır. Sonuç olarak, duygusal zekâ ile benlik saygısı arasında ilişkinin olmadığı fakat yaş değişkeninin benlik saygısı üzerinde önemli bir etken olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Benlik Saygısı, Duygusal Zekâ, Beden Eğitimi

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE AND SELF-ESTEEM OF STUDENTS IN SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Abstract

In this study, it was aimed to investigate the relationship between emotional intelligence and self-esteem of students in the school of physical education and sports in terms of various variables. A total of 500 volunteer schools of physical education and sports students, 266 men and 234 women, studying at various universities took part in our study in 2019-2020 academic years. Sporda Duygusal Zekâ Envanteri, developed by Adiloğulları ve Görgülü (2015), and Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği, translated into Turkish by Turan ve Tufan (1987), were utilized to collect data in the research. As the data showed a normal distribution as a result of Kolmogorov-Smirnov test, t-test and ANOVA tests were used. In order to determine difference between groups Post-Hoc Tests was conducted. Statistical significance level was accepted as $p < 0.05$. As a result of the research, the difference was statistically significant ($t=2,370$; $p < 0,05$) in terms of age variable. It was found that the self-esteem average of the students between the ages of 18-21(53,39) was higher than the average of the students between the ages 22-25(49,63). There is no statistically significant difference between men and women in the result of self-esteem and emotional intelligence in terms of gender variable. There was a significant difference between self-esteem scores according to Father Education Status variable ($p < 0,05$). It was observed that self-esteem scores of participants whose fathers with primary education were higher than those whose fathers with undergraduate and high school level. There was no statistically significant difference in self-esteem and emotional intelligence scores in terms of sports branch and income status variables. Consequently, it can be said that there is no relationship between emotional intelligence and self-esteem, yet the age variable is an important factor on self-esteem.

Keywords: Self-esteem, Emotional Intelligence, Physical Education

GİRİŞ

Son dönemlerde duygusal zekâ ve benlik saygısı kavramı kişilik üzerinde etkili olan güçlü faktörlerden bazıları olarak psikologlar tarafından yoğun bir şekilde incelenmeye başlanmıştır.

Bir kişinin kendi duygularını algılama ve kullanma şekli, onun genel tutum ve davranışlarını önemli oranda etkilemektedir(Delikoyun, 2017).

İnsan gücünün, bireyin yetenekli olduğu yönler doğrultusunda kullanılmasını sağlamak amacıyla ortaya çıkan, zihinsel süreçlerin ne olduğu ve bu süreçlerin nasıl ölçülebileceği sorunu, zekâ kavramının gelişmesine yol açmıştır (Baba 2012).

Bireyin bilinçli davranışlarını, mantıksal önermelerini ve çevreyle olan ilişkilerinde olumlu sonuçlar alabilmek için gösterilen çabaların tamamını içine alan genel bir yetenek olarak tanımlanmıştır. Wechsler'e göre zekâ; dünyayı anlayarak düşünebilme ve zorluklarla karşılaştığında karamsarlığa sürüklenmeden problemi etkin bir şekilde çözebilme becerisidir (Aktaş ve Walter 2005; Kulaksızoğlu 2005).

Bazı bilim adamları zekâyı insanların dünyayı soyut düşünceleri, somut nesneler ve sosyal zekâ aracılığıyla kontrol etmesi ve anlam kazandırması olarak tanımlamıştır (Aktaş ve Walter 2005, Otacıoğlu 2009, Güvenç 2012).

Üzerinde çokça araştırma yapılmasına rağmen, Zekâ'nın tanımı üzerinde kesin bir fikirbirliği yoktur (Baymur 2004). Zekâ, sembolleri kullanabilme, anlayabilme ve algılama kapasitesiyle doğru orantılıdır ve zekâ, nesneler arasında bulunan benzerlik ve farklılıkları görüp parçaların birbirleriyle olan ilişkilerini analiz edebilme yeteneğidir (Mayer ve ark. 2001). Budak (2000) zekâyı; kavrama, akıl yürüterek problem çözme, bildiklerini yeni oluşan durumlarda kullanma gibi zihinsel yetilerin kullanılması olarak tanımlamaktadır. Zekâ bilim adamlarının belirli tip davranışlarını açıklamada kullandıkları kuramsal bir varlık ya da güç olarak belirtilebilir (Eripek 2005).

Goleman (1995), Salovey ve ark. (2004), Yaylacı (2006) Duygunun psikoloji ve felsefe alanlarında çok çeşitli tanımlarına rastlamak mümkündür. Ancak genel olarak yapılan tanım şu şekildedir. Psikolojik sistemlerin (duygular bilişsel, fizyolojik, psikolojik tepkiler, algılar ve bilinci) koordineli olarak çalışmasını sağlayan içsel olaylar şeklindedir. Farklı olarak Yazıcı, ünlü felsefeci düşünür Descartes'in duyguların ruhun olduğu durumlardan etkilenmiş olduğu algılar şeklinde tanımladığını aktarmıştır (Yazıcı 2006).

Bridge (2003) Duygusal zekâyı kendi duygu ve yeteneklerini tanıyıp kabul ederek yenilerine, daha iyilerine açık olma, hedef koyma, başka insanların duygularını ve problemlerini anlayarak iletişim kurma, ikna etme, uzlaşma gibi yetenekler olarak tanımlamıştır. Bu tanım aslında duygusal zekâ ile empatinin birbirini tamamlayan tanımlar olduğunu göstermektedir. Bayrak Ayaş ve ark. (2016), empati için şu şekilde bir tanım yapmışlardır. Karşıdaki kişinin o anki duygu ve düşüncelerini anlayarak onun yerine kendisinin koyulması durumudur.

Duygusal zekâ için genel bir tanım yapılacak olursa kişinin kendi ve başka insanların duygularını anlayarak, ayırt edebilmesi aynı zamanda yöneltebilme kapasitesi ve potansiyelidir. Bu durumda duyguların ifade ediş şekli, düzenlenmesi ve sorunların çözümlenmesinde kullanılacak kavramları içerisinde barındıran kavramdır (Yaşlıoğlu ve Pekdemir 2013).

Benlik saygısı, kendinden memnun olması ve kendini değerli ve sevmeye değer görmesidir. Benlik saygısının zihinsel, duygusal, kültürel, toplumsal ve bedensel öğeleri bulunmaktadır. Odağ' a göre, benlik insanın küçük yaşlardan başlayarak ruhsal yapısının çatısını oluşturarak bireyin kimliğini oluşturmaktadır (Çuhadaroğlu 1986, Odağ 2001).

Benlik kavramının gelişiminde insanın bugüne kadar yaşamış olduğu deneyimler etkili olduğu gibi çevresiyle ilişkileri de önemli olduğu gibi birey tarafından bunların yorumlanması kişinin benlik saygısı düzeyinin de göstergesi sayılmaktadır (Pişkin 2006).

Benlik insanların zihinsel ve fiziksel özelliklerinin bütünüdür (Lawrence 1996). Bazı araştırmacılar genel olarak benlik algısının çok boyutlu ve hiyerarşik yapıda olduğunu belirtmişlerdir (Bacanlı 1999; Swan ve ark 2007).

Bu çalışmada araştırmayı oluşturan öğrencilerin duygusal zekâ durumları ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmada veri toplamak için tarama modellerinden biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Adıyaman, Harran, Kilis 7 Aralık, Kahramanmaraş Sütçü İmam ve İnönü Üniversiteleri oluştururken Örneklemi; bu üniversitelerin Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümlerinin öğrencileri oluşturmaktadır. Evrenin bilindiği durumlarda kullanılan $(n=Nt^2pq/d^2(N-1)+t^2pq)$ formülü ile örneklem hesaplanmıştır (Sümbüloğlu ve Akdağ, 2009). Bu formüle göre çalışmanın örnekleminin en az 333 kişi olması gerekirken, örnekleme 266'sı erkek, 234'dü kadın olmak üzere toplam da 500 öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak “Sporda Duygusal Zekâ Envanteri” ve “Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Schutte ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilen Lane ve arkadaşları (2009) tarafından da revize edilen Sporda Duygusal Zekâ Envanteri; Adiloğulları ve Görgülü (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış ve geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Envanter toplamda 19 madde ve 5 alt boyuttan (kendi duygularını değerlendirme, başkalarının duygularını değerlendirme, duyguların kullanımı, duyguları düzenleme ve sosyal beceriler) oluşmaktadır. Envanterden alınabilecek en düşük puan 0 iken en yüksek puan 100'dür. Alınan puanın ortalamasının altında olması duygusal zekânın düşüklüğüne, ortalamasının üzerinde olması duygusal zekânın yüksekliğine işaret etmektedir. Adiloğulları ve Görgülü, envanterin iç tutarlılık katsayısını .91 olarak hesaplamıştır. Bu çalışmada ise envanterin cronbach α katsayısı .92 olarak bulunmuştur.

Stanley Coopersmith (1967) tarafından geliştirilen Coopersmith BS ölçeği ise Turan ve Tufan (1987) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. İnsanların kendilerine ait tutumların değerlendirilmesinde kullanılan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Ölçek toplamda 25 sorudan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0 iken en yüksek puan 100'dür. Turan ve Tufan (1987) ölçeğin cronbach α katsayısını .76 olarak bulmuşken, bu çalışmada kullanılan BS ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizinde IBM (SPSS 25.0, Armonk: NY) istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği Kolmogorov-Smirnov testi ile belirlendikten

sonra verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA testleri kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirleyebilmek için ise post-hoc testleri uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi ise $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde öğrencilerinde sporda duygusal zekâ ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan analizlerin bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgiler

Değişkenler		N	%
Yaş	18-21	326	65.2
	22-25	174	34.8
Cinsiyet	Kadın	234	46.8
	Erkek	266	53.2
Spor dalı	Bireysel	194	38.8
	Takım	306	61.2
Aile Gelir Durumu	2000 TL ve altı	50	30.0
	2000-4000 TL arası	206	41.2
	4001-6000 TL arası	105	21.0
	6001 TL ve üzeri	39	7.8
Anne Eğitim	İlkokul	123	24.6
	Ortaokul	278	55.6
	Lise	65	13.0
	Lisans	34	6.8
Baba Eğitim	İlkokul	145	29.0
	Ortaokul	157	31.4
	Lise	126	25.2
	Lisans	64	12.8
	Yüksek Lisans	8	1.6

Araştırma grubunun yaş dağılım oranlarına bakıldığında, 18-21 yaş % 65.2, 22-25 yaş aralığında % 34.8 oranında dağılım olduğu tespit edilmiştir. Grubun cinsiyet değişkeninde % 46.8 kadın, % 53.2 oranında ise erkek katılımın olduğu belirlenmiştir. Araştırma grubunun spor branşına bakıldığında % 37.8' i bireysel spor branşı, % 61.2 si ise takım sporu yapmaktadır. Katılımcıların Aile Gelir Durumuna bakıldığında 2000 TL ve altı %30.0, 2000-4000 TL arası %41.2, 4001-6000 TL arası %21.0, 6001 TL ve üzeri %7.8 oranında gelirlerinin olduğu tespit edilmiştir. Anne- baba eğitim durumuna bakıldığında ilkokul %24.6, %29.0, ortaokul %55.6,

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

%31.4, lise %13.0, %25.2, lisans %6.8, %12.8, Yüksek lisans sadece baba eğitiminde %1.6 olarak bulunmuştur (tablo 1).

Tablo 2. Benlik Saygısı ve Sporda Duygusal Zekâ değerlerinin karşılaştırılması

	r	p
Benlik Saygısı	-.007	.871
Duygusal Zekâ		

*p<.05

Tablo 2. incelendiğinde Benlik saygısı ile Duygusal Zekâ değerlerinin karşılaştırılmasında arasındaki istatistiksel yönden anlamlı fark bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 3. Katılımcıların Benlik Saygısı ve Sporda Duygusal Zekâ düzeylerinin yaş değişkenine göre karşılaştırılması

	yas	N	$\bar{x} \pm Ss$	t	p
Benlik Saygısı	18-21	326	53.39±17.97	2.370	.000*
	22-25	174	49.63±14.58		
Duygusal Zekâ	18-21	326	3.80±.60	1.906	.004*
	22-25	174	3.68±.69		

*p<.05

Tablo 3'deki veriler incelendiğinde; öğrencilerin Benlik Saygısı ortalamasının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. (t=2,370; p<0,05). 18-21 yaş arası öğrencilerinin Benlik Saygısı ortalamaları ($\bar{x}$ =53,39), 22-25 yaş arası öğrencilerin ortalamasından ($\bar{x}$ =49,63) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların benlik saygısı ve sporda duygusal zekâ düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{x} \pm Ss$	t	p
Benlik Saygısı	Kadın	234	50.12±16.90	-2.438	.320
	Erkek	266	53.80±16.83		
Duygusal Zekâ	Kadın	234	3.84±.58	2.903	.060
	Erkek	266	3.68±.67		

*p<.05

Tablo 4'deki veriler incelendiğinde; öğrencilerin Benlik Saygısı ortalamasının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($t=-2,438$; $p=0,05<0,320$). Erkek öğrencilerin Benlik Saygısı ortalamaları ($\bar{x}=53,80$), kadın öğrencilerin ortalamasından ($\bar{x}=50,12$) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların benlik saygısı ve sporda duygusal zekâ düzeylerinin spor dalı değişkenine göre karşılaştırılması

	Spor Dalı	N	$\bar{x} \pm Ss$	t	p
Benlik Saygısı	Bireysel	194	48.68±16.38	-3.614	.443
	Takım	306	54.24±16.98		
Duygusal Zekâ	Bireysel	194	3.84±.61	2.410	.575
	Takım	306	3.70±.64		

* $p<.05$

Tablo 5’deki veriler incelendiğinde; öğrencilerin Benlik Saygısı ortalamasının bireysel ve takım sporu yapmaları değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($t=-3.614$; $p=.443>.0,05$) Ancak takım sporu yapan öğrencilerinin Benlik Saygısı ortalamaları ($\bar{x}=54,24$), bireysel spor yapan öğrencilerin ortalamasından ($\bar{x}=48,68$) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların benlik saygısı ve sporda duygusal zekâ düzeylerinin gelir durumu

		N	$\bar{x} \pm Ss$	F	p
Benlik Saygısı	2000 TL ve altı	150	51.87±15.02	2.020	.110
	2000-4000 TL arası	206	52.00±17.56		
	4001-6000 TL arası	105	54.51±17.39		
	6001 TL üzeri	39	46.77±18.72		
	Toplam	500	52.08±16.95		
Duygusal Zekâ	2000 TL ve altı	150	3.74±.65	.694	.556
	2000-4000 TL arası	206	3.80±.62		
	4001-6000 TL arası	105	3.71±.60		
	6001 TL ve üzeri	39	3.69±.77		
	Toplam	500	3.76±.63		

değişkenine göre karşılaştırılması

* $p<.05$

Tablo 6'deki benlik saygısının gelir durumu değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) analiz sonuçlarına göre Katılımcıların benlik saygısının gelir durumu değişkeni arasında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($F=2,020$; $p=0,05<0,110$). Ancak istatistiksel olarak farklılığın olmamasına karşın gelir duruma göre ağırlıklı puan ortalamalarına “6001 TL ve üzeri” arası ortalamaları ($\bar{x}=46,77$), diğer gelir durum değişkenlerinin puan ortalamalarından düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların benlik saygısı ve duygusal zekâ düzeylerinin anne eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılması

	N	$\bar{x} \pm Ss$	F	p
Benlik Saygısı	1) İlkokul	123	53.87±16.30	
	2) Ortaokul	278	51.86±17.60	
	3) Lise	65	50.46±16.35	.780
	4) Lisans	34	50.47±14.93	.505
	Toplam	500	52.08±16.95	
Duygusal Zekâ	1) İlkokul	123	3.75±.68	
	2) Ortaokul	278	3.80±.57	
	3) Lise	65	3.65±.79	1.739
	4) Lisans	34	3.60±.64	.158
	Toplam	500	3.75±.63	

* $p<.05$

Tablo 7’de benlik saygısının anne eğitim durumu değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($F=0,780$; $p>0,505$). Ancak istatistikî olarak farklılığın olmamasına karşın anne eğitim duruma göre ağırlıklı puan ortalamalarına “lise” arası ortalamaları ($\bar{x}=50,46$), diğer anne eğitim durum değişkenlerinin puan ortalamalarından düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların benlik saygısı ve sporda duygusal zekâ düzeylerinin baba eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılması

	N	$\bar{x} \pm Ss$	F	p	Post-hoc
Benlik Saygısı	1) İlkokul	145	55.23±17.65		
	2) Ortaokul	157	53.02±18.22	3.927	.004
	3) Lise	126	49.05±15.25		

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	4) Lisans	64	47.69±14.15		
	5) Yüksek lisans	8	59.50±9.67		
	Toplam	500	52.08±16.95		
Duygusal Zekâ	1) İlkokul	145	3.71±.74		
	2) Ortaokul	157	3.79±.58		
	3) Lise	126	3.83±.61	1.464	.212
	4) Lisans	64	3.68±.53		
	5) Yüksek lisans	8	3.46±.64		
	Toplam	500	3.76±.63		

p<.05

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların baba eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasının (F= 3,927; p>0,004) değerine göre, eğitim seviyesi lisans ($\bar{x}$ =47,69) ve lise ($\bar{x}$ =49,05) olanın ilkokul ($\bar{x}$ =53,02) olandan daha yüksek benlik saygısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Sporda Duygusal zekâ ile baba eğitim durumunun karşılaştırılmasında istatistiksel olarak fark tespit edilmemiştir.

TARTISMA SONUÇ

Araştırmalar kendisine ve diğer insanlara karşı daha fazla güven hisseden, daha sağlıklı ve uyumlu iletişim kuran bireyin BS'sinin yüksek olmasından kaynaklandığını göstermektedir (Aşçı, 1999; Gün, 2006; İçten vd., 2006). Bazı bilim insanları spor yapan, sportif etkinliklere katılan kişilerin ve sporcuların DZ ve BS düzeylerinin yüksek olduğunu hatta bu tür aktivitelerin başarıyı da etkilediğini bildirmiştir (Weinberg ve Gould, 1995; Gün, 2006; Bar-On vd., 2005).

Çalışmamızda, DZ ile BS düzeyleri arasındaki anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır (Tablo 2), Delikoyun (2017)' un yapmış olduğu çalışmayla paralellik göstermekte. Ancak Erol (2004)' un lise 9. Sınıf öğrencilerine yaptığı çalışmasında ve Karademir vd.(2010)' nin, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu sınavına girecek olan öğrencilere yaptıkları çalışmalarda ise bulgularımızın aksine DZ ve BS arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu görülmüştür. Bu iki çalışma ile bizim çalışmamız arasında örneklem farkı ve durum farkı var diyebiliriz. İnsanların stres anında olaylar karşısındaki tepki ve cevapları değişebilir. Buda farklı bir çalışma konusu olarak karşımıza çıkabilir.

Çalışmamızda öğrencilerin DZ ve BS düzeyleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde 18-21 yaş arasındaki öğrencilerin hem BS hem de DZ düzeylerinin 22-25 yaş arasındaki öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edildi (Tablo 3). Literatür incelendiğinde bazı çalışmalar ile BS ve DZ ile yaş değişkeni arasında anlamlı farkların olmadığını söylerken (Delikoyun, 2017; Erpalabıyık, 2018; Özdayı, 2019; Bayrak, Ayaş ve Çoban, 2018) bazı çalışmalarda anlamlı farkların olduğunu ve pozitif yönde bir ilişki olduğu belirtilmiştir (Kızıl, 2014, Özcan, 2012; Brewer ve Kerslake, 2015; Kan, 2018). Yaş değişkeni DZ'yı ve BS'nı farklı dönemlerde farklı etkileyebilir. Bunun nedeni insanların yaşları ilerledikçe farklı duygular

yaşamaları olabilir. Kısaca açıklayacak olursak; İnsanlar olgunlaştıkça olaylara bakış açıları değişebilir.

Çalışmada cinsiyet değişkeninin BS üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür (Tablo 4). İnanç (1997), Maşrabacı (1994) ve Çankaya (2007)'da bulgularımızla paralel olarak cinsiyet faktörünün BS üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Ancak bazı çalışmalarda da cinsiyet değişkeninin BS üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir (Eryılmaz, 2012). Yüksekaya (1995) ve Delikoyun (2017) kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek BS'ye sahip olduğunu belirtirken, Ignatius ve Kokkonen (2005), Kurt (2013) ve Erol (2004) da tam tersine erkeklerin kadınlardan daha yüksek benlik saygısına sahip olduğunu belirtmiştir. Atakül bir toplum yapısına sahip olduğumuz için erkeklerin kadınlardan daha fazla kendilerine güvendiklerini söyleyebiliriz.

DZ bireylerin kendini tanıyıp, isteklerinin farkına varmasına hatta bazı durumlarda kendini kontrol ve motive etmeyi öğrenmesine, diğer insanlarla verimli ilişkiler kurmasına, onlara anlayışla yaklaşp, empati yapabilmesine olanak tanımaktadır. Bu nedenle DZ her yaş gurubunda geliştirilebilir bir özelliktir (Acar, 2002). Çalışmada cinsiyet değişkeninin DZ üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 4). Delikoyun (2017), çalışmasında katılımcıların genel olarak DZ düzeylerinin yüksek olduğunu, kadınların erkeklerden daha yüksek DZ puanlarına sahip olduğunu ancak guruplar arasında anlamlı bir farkın olmadığını rapor etmiştir. Literatür incelendiğinde kadınların DZ düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalara rastlanmıştır (Goleman, 1998; Mayer ve ark., 1999; Erdoğan 2008; Kırtıl, 2009; Malak, 2011). Kadın öğrencilerde duygusal zekânın yüksek olması, karşısındaki kişilerin duygularını anlamada daha profesyonel ve duygularını karşısındakine aktarmada daha rahat olduklarından dolayı diyebiliriz.

Çalışma bulguları incelendiğinde öğrencilerin spor branşı ile BS ve DZ düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Tablo 5). Bulgularımızla benzer şekilde Üngör (2013), Erşan (2009) ve Özdayı (2019) da branş değişkeninin DZ üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını belirtmişlerdir. Ancak Tok (2008), Yaşar (2010) ve Orhan (2018), yaptıkları çalışmalarda ise öğrencilerin branş değişkeninin DZ üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmalara baktığımızda farkın seçilen branşların farklılığından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Çalışmada katılımcıların ailelerinin gelir düzeyleri ile DZ ve BS düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 6). Literatür incelendiğinde katılımcıların gelir düzeyinin BS üzerinde etkisi olduğuna, gelir düzeyi arttıkça BS düzeyinin de arttığını gösteren çalışmalar olduğu gibi (Yüksekkaya, 1995, Veselskal vd., 2009; Keskin ve Sezgin, 2009; Harter, 1993) gelir düzeyi ile BS arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Delikoyun, 2017; Çetinkaya vd., 2006). Gelir düzeyinin DZ üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmalarda ailesinin veya kişinin kendisinin gelir düzeyinin DZ üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını gösteren mevcuttur (Delikoyun, 2017; Cerit, 2012; Malak, 2011; Tekin, 2014; Göçet, 2006). Ancak, Kavcar (2011) çalışmasında öğrencilerin ailelerinin gelir durumunun DZ düzeylerini etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Çalışmalara baktığımızda genel olarak eski çalışmalar, örneklem gurupları ise çocuklar ve ergenlerdir, bizim çalışmamızda örneklem grubu üniversite öğrencileri olduğu için farkın buradan kaynaklandığını söyleyebiliriz. İnsanlar belli bir olgunluğa gelince paraya daha az önem verebilirler.

Çalışmada ebeveynlerin eğitim durumları ile öğrencilerin BS ve DZ düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde sadece babanın eğitim durumu ile BS arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır (Tablo 8). Babası Lisans ve lise mezunu olan öğrencilerin BS düzeylerinin babaları ilkökul mezunu olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatürde ailenin eğitim durumunun BS üzerinde etkisinin olmadığını rapor eden çalışmalara rağmen (Çetin, 2015; Özdemir, 2016; Delikoyun, 2017), Güngör (1989) ailenin eğitim düzeyinin yüksek olmasının çocuğun BS düzeyinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna varmıştır. Bizim çalışmamızda baba eğitim durumu düştükçe benlik saygısı artmıştır ters bir ilişki vardır. Diğer çalışmalara baktığımızda ise baba eğitim durumu arttıkça BS'nın arttığını görüyoruz burada doğru bir ilişki vardır. Güngör (1989)'un çalışması eski bir çalışma olduğu için bizim çalışmamız daha yeni ve güncel olduğu için sonuçlar benzer çıkmamış olabilir.

Sonuç olarak Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin benlik saygıları ile sporda duygusal zekâları arasında pek bir etkileşimin olmadığını fakat yaş faktörünün benlik saygısı üzerinde etkisi olduğu söyleyebiliriz.

KAYNAKLAR

- Acar, F. (2002). "Duygusal Zekâ ve Liderlik". Erciyes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 12, 53-68.
- Adiloğulları, İ., Görgülü, R. (2015). "Sporda Duygusal Zekâ Envanterinin Uyarlama Çalışması". Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 83-94.
- Aktaş, I., Walter, J. (2005). "Öğretmen adaylarının mesleki yeterlik duygusu". Spormetre. 3(4), 127-131.
- Aşçı, F. H., Gökmen, H., Tiryaki, G., ve ark. (1993). "Liseli erkek sporcuların ve sporcu olmayanların benlik kavramları". Spor Bilimleri Dergisi, (4)1, 34-43.
- Baba, H. (2012). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundaki Öğrencilerin Kinestetik ve Duygusal Zekâlarının, İç-Dış Kontrol Odaklarının Akademik Başarılarına Etkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Bacanlı, H. (1999). Sosyal İlişkilerde Benlik: Kendini Ayarlamanın Psikolojisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Bar-On R., Handley R. & Fund S. (2005). The impact of emotional intelligence on performance. In Druskat, V., Sala, F. & Mount, G. (Eds.) Linking emotional intelligence and performance at work: Current research evidence. Mahwah, NJ, Lawrence Erlbaum Associates.
- Baymur, B. F. (2004). Genel psikoloji. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Bayrak Ayaş, E. ve Ark. (2016). "Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Empati Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması". The Journal of Academic Social Science Studies, 53, 459-466.

- Bayrak Ayaş, E. ve Çoban, B. (2018). ‘‘ Bireysel Spor Branşı İle İlgilenen Sporcuların Empatik Eğilim Düzeylerinin İncelenmesi’’. Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 16, 420-429.
- Bridge, B. (2003). Duyguların eğitimi. (Çev: Fatma Namak). Beyaz Yayınevi: İstanbul.
- Brewer, G., & Kerslake, J. (2015). ‘‘Cyberbullying, self-esteem, empathy and loneliness’’. Computers in Human Behavior’’. 48, 255-260.
- Budak, S. (2000). Psikoloji Sözlüğü. Bilim ve Sanat Yayınları. Ankara.
- Cerit, E. (2012). Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kayseri.
- Coopersmith, S. (Ed. WH Freeman). (1967). The Antecedents of Self-Esteem. Freeman Press, San Francisco.
- Çankaya, B. (2007). Lise I. Ve II. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Benlik Saygısının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Çetin, B. (2015). Kentte ve Kırsalda Yetişmiş Ortaokul Öğrencilerinin Benlik Saygısı ile Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Çetinkaya, S., Arslan S., Nur, N., Özdemir, D., Demir Ö.F. ve Sümer, H. (2006). ‘‘Sivas İli Merkezinde Sosyoekonomik Düzeyi Farklı Üç İlköğretim Okulu Öğrencilerin Benlik Saygısı Düzeyi’’. Klinik Psikiyatri Dergisi, 1, 116-122.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). Adolesanlarda Benlik Saygısı. (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Tıp Fakültesi. Ankara.
- Delikoyun, D. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekâ Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.
- Erdoğan, M. Y. (2008). ‘‘Duygusal Zekânın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi’’. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7(23), 62-76.
- Eripek, S. (2005). Zekâ Geriliği. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Erol, B. (2004). Üstün Yeteneklerde Duygusal Zekâ ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Trabzon.
- Erpalabıyık, B. (2018). Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüven algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Siirt.
- Erşan, E. E., Doğan, O. & Doğan, S. (2009). ‘‘Beden Eğitimi ve Antrenörlük Bölümü Öğrencilerinde Benlik Saygısı Düzeyi ve Bazı Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi’’. Klinik Psikiyatri Dergisi, 12(1), 35-42.

- Eryılmaz, S. (2012). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Sağlamlığı Yordamada, Yaşam Doyumu, Benlik Saygısı, İyimserlik ve Kontrol Odağının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Muğla.
- Goleman, D. (1995). Duygusal Zekâ. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goleman, D. (1998). İşbaşında Duygusal Zekâ. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Göçet, E. (2006). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Gün, E. (2006). Spor Yapanlarda ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Adana.
- Güngör, A. (1989). Lise Öğrencilerinin Özsaygı Düzeylerini Etkileyen Etmenler. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Güvenç, Z. (2012). Sınıf öğretmenlerinin duygusal zekâları ile yansıtıcı düşünme becerileri arasındaki ilişki. (Doktora Tezi). Pamukkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli.
- Harter, S. (1993). Causes and Consequences of Low Self-esteem in Children and Adolescents. In R.F. Baumeister (Ed.), Self-esteem: The puzzle of low self-regard. New York: Plenum Press.
- Ignatius, E. ve Kokkonen, M. (2005). How the Big Five Personality Traits Explain Trust and Self-Esteem, *Psykologia* 40, 133-144.
- İçten, B., Koruç, Z. ve Kocaekşi, Z. (2006). ‘‘6 haftalık egzersiz öncesi ve sonrası 12-15 yaş aralığındaki çocukların benlik saygısındaki değişim’’. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Kasım (2006). Muğla.
- İnanç, N. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Akademik Başarıları Arasındaki Başarının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.
- Kan, M. (2018). Üniversite öğrencilerinde yetişkin bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Karademir T, Döşyılmaz E, Çoban B, Kafkas ME.(2010), Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı Ve Duygusal Zekâ, *Kastamonu Eğitim Dergisi*,18(2):653-674
- Kavcar, B. (2011). Duygusal zekâ ile akademik başarı ve bazı demografik değişkenlerin ilişkileri: Bir Devlet Üniversitesi Örneği. (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Keskin, G., Sezgin, B. (2009). ‘‘Bir grup ergende akademik başarı durumuna etki eden etmenlerin belirlenmesi’’. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(10):3-18

- Kırtıl, S. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri ile Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi.(Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Kızıl, Ş. (2014). Öğretmenlerin Duygusal Zekâları ile Örgütsel Adanmışlıkları Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Kulaksızoğlu, A. (2005). Ergen psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kurt, T. (2013). Ebeveynleri Boşanmış Ergenlerin Yılmazlık, Benlik Saygısı, Başa Çıkma ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Yılmazlığın Aracı Rolü.(Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Lane, A.M., Meyer B.B., Devonport T.J., Kevin A.D., Thelwell R, Gill G.S., Diehl C.D.P., Wilson, M., & Weston, N. (2009). Validation of the emotional intelligence scale for use in sport. Journal of Sport Science and Medicine, 8, 289-295.
- Lawrence, D. (1996). Enhancing Self-Esteem in the Classroom. (2nd). London: Paul Chapman Publishing Ltd.
- Malak, K. (2011). Üniversite öğrencilerinin kendini toplama gücü ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Maşrabacı, T. S. (1994). Hacettepe Üniversitesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Mayer, J.D., Salovey, P., Caurdo D.R., Sitarenios, G. (2001). Emotional intelligence as a standart intelligence. s. 235.
- Odağ, C. (2001). Nevrozlar - 2. İzmir: Meta Basım
- Orhan, S. (2018). Bireysel Sporcular Ve Takım Sporcularında Duygusal Zekâ Ve Zihinsel Dayanıklılık İlişkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Otacıoğlu, S. (2009). ‘‘Müzik Öğretmeni Adaylarının Duygusal Zekâ ve Akademik ve Çalgı Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişki’’. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(1), 85-96.
- Özcan, H. (2012). ‘‘Hemşirelerin Empatik Eğilim ve Empatik Becerileri: Gümüşhane Örneği’’. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(2), 60-68.
- Özdayı, N. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısının Bazı Demografik Bilgilere Göre İncelenmesi. Spor Eğitim Dergisi, 3(1), 69-80.
- Özdemir, B. A. (2016). Lise Öğrencilerinde Benlik Saygısı ile Psikolojik Yardım Alma Tutumu ve Problem Çözme Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Pişkin, M. (2006). Öz Saygıyı Geliştirme Eğitimi İlköğretimde Rehberlik. Ankara: Nobel Yayınları.

- Salovey, P., Mare, A. B. & Mayer, J.D. (2004). Emotional İntelligence (Key Readings on the Mayer and Salovey Model) (2nd.). Dude Publishing, USD.
- Schutte, N.S., Malouff, J.M., Hall, L.E., Haggerty, D.J., Cooper, J.T., Golden, C.J. & Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, Vol. 25, s. 167-177.
- Sümbüloğlu, K., Akdağ, B. (2009). İleri biyoistatistiksel yöntemler. Ankara: Hatipoğlu.
- Swan, W.B., Chang-Schneider, C. & Larsen, M.K. (2007). Do People's Self-views Matter? Self-concept and Self-esteem in Everyday Life. *American Psychologist*, 62, 84-94.
- Tekin, E. G. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Olma Duygusal Zekâ ve Sosyal İyi Olma Düzeyleri Arasındaki İlişkilerinin İncelenmesi. (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Tok, S. (2008). Üst Düzey Performans Sporcusu ve Sedanterlerde Duygusal Zekâ Kişilik Özelliklerinin Araştırılması. (Doktora Tezi). İzmir Ege Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Turan, N. ve Tufan, B. (1987). "Coopersmith Benlik Saygısı Envanterinin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması". 23. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, Eylül 1987. İstanbul.
- Üngör, G. (2013). "Duygusal Zekâ Ve Kişilik Özelliklerinin Elit Sporcuların Bilişsel Ve Sosyal Stresörlere Karşı Verdiği Elektro Fizyolojik Yanıtlar Üzerindeki Etkisi." (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Veselska1, Z., Geckova1, A.M., Gajdosova, B., Orosova, O., Dijk J.P.V. & Reijneveld, S. A. (2009). Socio-economic differences in self-esteem of adolescents influenced by personality, mental health and social support, *European Journal of Public Health*, Vol. 20, No. 6, 647–652.
- Weinberg, R.S. & Gould, D. (1995). *Foundations of Sport and Exercise Psychology*. U.S.A: Human Kinetics, Champaign.
- Yaşar, M. (2010). Duygusal Zekâ ve Sporcu Performansı İlişkisi: Kayseri'de Bir Araştırma, (Yüksek Lisans Tezi). Kayseri Erciyes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri.
- Yaşlıoğlu, M., Pekdemir, I. ve Toplu, D. (2013). "Duygusal Zekâ ve Çatışma Yönetimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ve Bu İlişkide Lider Üye Etkileşiminin Rolü". *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11, 22, 191-220.
- Yaylacı, G. Ö. (2006). *Kariyer Yaşamında Duygusal Zekâ ve İletişim Yeteneği*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Yazıcı, A. (2006) . "William James'in Descartes'in Duygu Kuramına Eleştirisi". *Felsefe Dünyası*, 2, 146-158.
- Yüksekkaya, S. (1995). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). İzmir Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.İzmir.